

Strategiaseminaarissa 8.10.2022 eri ryhmät analysoivat toimintaympäristön muutosta eri muutosvoimien kautta. Ohessa yhteenveto tuloksista.

1. Yhteiskunnan rakennemuutos

- Pohdintaa edellisen strategiatyön yhteydessä
  - o Väestö keskittyy kiihtyvällä vauhdilla taajamiin ja asutuskeskuksiin. Samalla väestön painopiste siirtyy yhä enemmän eteläiseen Suomeen. Tässä muutoksessa perinteinen potentiaalinen jäsenpohjamme saattaa pienentyä ja jäljet karjalaisuuteen jäähtyä.
  - o Siksi on aika keskittää ennakkoluulottomasti, rohkeasti ja määrätietoisesti voimavarat ihmisten laajamittaiseen kohtaamiseen erikokoisissa taajamissa ja asutuskeskuksissa. Tämä on pystyttävä toteuttamaan hyviä perinteisiä toimintamallejamme unohtamatta ja menettämättä toimintapohjaamme perinteisesti vahvoilla alueillamme.
  - o Jäsenkunnallamme on evakkokokemuksen myötä hallussaan ainutlaatuinen osaaminen väestön asettumisesta ja integroitumisesta uudelle asuinpaikkakunnalle. Tämä osaaminen on voimavara, jonka pohjalle voimme kehittää uutta toimintaa ja antaa samalla voimavaramme koko yhteiskunnan käyttöön.
- Pohdintaa vuonna 2022
  - o Koronan ja etätyön mahdollistama monipaikkainen työskentely ja asuminen – mitä se tarkoittaa meille?
  - o Uutta toimintaa jo hiljentyneille paikkakunnille vai Digi-karjalaisuuden nousu?
  - o Mitä muuta?

Työryhmien tulokset

- Yleistä (toimintaympäristön) muutoksesta
  - o Mistä toimintaympäristön muutoksesta puhutaan: koko yhteiskunta, liitto vai jäsenistö?
  - o On tärkeää, että ei tehdä joustamattomasti koko ajan samalla tavalla, vaan pitää olla valmiina muutokseen.
  - o Merkittävä muutos tapahtunut koronan yhteydessä, ajasta ja paikasta riippumatta
  - o Uusia toimijoita tulee tilalle, jotka ottavat tilaa, tasavertainen huomiointi
  - Liiton strategia ja toimintaympäristön muutos koskee entistä enemmän seuratasoa eli ruohonjuuritaso
- Yhteiskunnan rakennemuutos
  - o Yhteiskunta erilainen nyt, maatalousvaltaisuudesta on siirrytty kohti kaupungistumista ja suurin osa menneiden vuosikymmenten pientiloista on lopetettu.
  - o Alun perin karjalaiset hajautettiin eri puolelle Suomea, nyt ihmiset keskittyvät kaupunkeihin. Integroituminen muuhun yhteiskuntaan on tapahtunut

vuosikymmenten aikana. Suomeen ei muodostunut ”Chinatowneja”, vaan karjalaiset integroituivat.

- läkkäämpi karjalaisväestö on asunut pitkään samalla seudulla, voitaisiin käydä tervehtimässä iäkkäitä ja jatkaa keskustelua, yhteydenpito olisi ratkaisu rakennemuutoksen torjuntaan.
- Miten tuoda yhteiskunnalliseen muutokseen karjalaisuutta ja suomalaisuuden säilyttämistä?

- Digitaalisuus

- Digitaalisuus mahdollisuutena
  - Digitaalisuus tarjoaa hyvät mahdollisuudet yhteydenpitoon yhteydenpitoon. Esimerkiksi kokousten pitäminen, tapahtumien suunnittelu ja muu taustatyö onnistuvat etänä.
  - Tiedottaminen toiminnasta ja kursseista korostuu.
  - Korona-aika toi digitaalisuuden vahvasti ovat toimintaa ja on siten ollut digitaalisia toimintatapoja kehittävää aikaa.
  - Digitaalisuus vie toimintaa kohti aika- ja paikkariippumattomuutta.
  - Digitaalisuus antaa mahdollisuuden myös uudenlaisille hybriditilaisuuksille. Seurat voivat esimerkiksi katsoa ensin yhdessä tallenteen pitäjäsittelystä ja keskustella sen jälkeen teemasta yhdessä.
  - Digitoidun aineiston kokoaminen verkkoon: esim. seurojen pöytäkirjat, perustamisaineistot, valokuvat jne.
- Digitaalisuuden haasteet
  - Kun karjalainen toiminta on siirtynyt vahvasti verkkoon, on paljon vanhoja ihmisiä, joita ei siten tavoiteta. Vanhukset putoavat pois toiminnasta.
  - Onko virtuaalinen toimintaympäristö edes kaikille mieluista? Halutaan myös sosiaalisia kontakteja. Toiminnassa huomioitava myös esteettömyysnäkökulma. Yhteisöllisyys on erityisen olennaista ikäihmisille.
  - Digitarjonnan runsaus on ongelma, on niin paljon aineistoa. Kuinka markkinoida ja muistuttaa, että mitä kaikkea löytyy esimerkiksi Liiton sivuilta.
  - Digitaalitojen tarpeiden kysyntä kasvanut, joten tarvitaan myös digikansalaisuuden ylisukupolvista tukemista.

- Monimuotoinen yhteistyö

- Pienten paikkakuntien kohdalla on uskallettava miettiä myös seurojen yhdistymisiä, jos toiminta muuten hiipuu. Yhdistyminen vaatii voimahahmon tai aktiivisen paikallisen henkilön.
- Pienillä paikkakunnilla mietittävä vahvaa yhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa, jotta toiminta säilyy elävänä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi seurakunnat, kunta ja muut järjestöt
- Vahvempaa yhteistyötä tarvitaan myös karjalaisten seurojen kesken. Nyt osa seuroista tekee yhteistyötä toisten seurojen kanssa, osa ei.

- Yhteistyötä tulee kehittää myös karjalaisten museoiden ja muiden museoiden kanssa karjalaisten aineellisen perinnön esille tuomiseksi.
- Perinteen siirtoa toiminnan kautta
  - Karjalaisuus mukaan heti pienestä pitäen esimerkiksi rotinoiden kautta.
  - Kouluihin karjalainen perinnekeily, koska lapset eivät välttämättä tunne suomalaista kulttuuria.
    - Oltava sellaista materiaalia (esimerkiksi tarinoita), joka kiinnostaisi lapsia ja nuoria (myös digitaalisesti).
    - Tehtävien kautta karjalaisuuden edistäminen lapsille. Tarvitaan joku, joka koulun päässä ottaa tehtävän (=karjalaisuudesta kertomisen) vastaan.
  - Monilla paikkakunnilla lapset ja nuoret on saatu mukaan piirakkakurssien kautta.
  - Kansantanssiryhmien ym. toiminnan kautta nuoret on mahdollista saada mukaan.
  - Nuoret voivat kiinnostua karjalaisuudesta kuitenkin vasta siinä kohtaa, kun ikää tulee ja omia lapsia syntyy. Juuret alkavat tuolloin kiinnostaa.
  - Pitää hyväksyä myös ”satunnaiskarjalaisuus”

2. Ilmastonmuutos

- Pohdintaa edellisen strategiatyön yhteydessä
  - *Karjalan Liitto* ei välttämättä ole tärkeä organisaatio ilmastonmuutoksen torjunnassa, mutta ilmastonmuutoksen seurausten kohtaamisessa sillä voi olla merkittävä rooli.
  - Liiton jäsenkunnan kokemus ja ainutlaatuinen osaaminen väestön integroitumisesta ja asettumisesta uuteen elinympäristöön on myös maahanmuuttoa koskien voimavara. Voimme ottaa sekä maassamuutto- että maahanmuuttokysymyksissä kokemusasiantuntijan roolin.
  - Kokemusasiantuntijana toimiminen lisää *Karjalan Liiton* vahvuutta, tuo sen esille varteenotettavana yhteiskunnallisena toimijana ja nostaa sen jäsenkunnan itsetuntoa. Yhteistyö muuttokysymysten parissa toimivien organisaatioiden kanssa on meille merkittävä mahdollisuus.
- Pohdintaa vuonna 2022
  - Ilmastonmuutos vaikuttaa konkreettisesti myös kulttuuriperinnön ja -ympäristön säilymiseen. Olosuhteiden muutokset ja sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen vaikuttavat rakennettuun kulttuuriympäristöön, arkeologisiin kohteisiin ja maisemiin ja voivat uhata niiden säilymistä. (Kulttuuriperintöstrategia)
  - Lähimatkailu osana ilmastonmuutoksen torjuntaa

Työryhmien tulokset

- Ilmastonmuutoksesta yleisesti
  - o Ilmastonmuutoksen huomioiminen koko strategiassa aina kansallispuvun pesusta kulttuuriperintöömme.
  - o Rakennusten suojelun näkökohta osana karjalaisten kulttuuriperintöä: rakennusten purkaminen ei ole välttämättä kovin kestävä, vaan vaihtoehtona tulisi olla vanhan terveen rakennuksen säilyttäminen.
  - o Sääilmiöt voivat vaikuttaa kulttuuriseen rajayhteistyöhön
  - o Vieraslajien leviämisen vaikutus kulttuuriperintökohteille Karjalassa

- Ilmastonmuutoksen vaikutus yhdistystoimintaan
  - o Kokouksiin ja tapahtumiin voidaan osallistua etänä, eikä siten ole tarvetta matkustaa. Etäosallistumisia voidaan myös ajatella ekotekona ja ilmastotietoisuutena.
  - o Digitalisaatio – toiminnan lisääminen verkon kautta keinona ilmastonmuutoksen hidastamiseen

- Lähialuematkailu ja lähiruoka
  - o Karjalaisesta keittiöstä ammentaminen - ruoan yksinkertainen tuottaminen ja yksinkertaiset raaka-aineet käyttöön ilmastonmuutoksen torumisessa
  - o Karjalaisen kasvisruokatielouden levittäminen, juuresten syönti ja lähiympäristön hyödyntäminen karjalaisessa ruonlaitossa (kaali, sienet, marjat)
  - o Omavaraisuus ja varautuminen, karjalaisen osaamisen ja kokemusten hyödyntäminen tässäkin
  - o Lähimatkailun lisääminen ja uusia teemoja lähimatkailuun, esimerkiksi eri evakkopaikkoihin tutustuminen ja jo ”nuupahtaneiden” kohteiden elvyttäminen, asutustiloilla käyminen
  - o Lähimatkailussa matkoja Etelä- ja Pohjois-Karjalaan, matkojen järjestämistä naapuriseuroihin
  - o Kehitettävä myös Karjalan virtuaalimatkoja

- Karjalaisten kokemukset
  - o Ilmastonmuutoksen tuoma epävarmuus ja sen torjuminen. Liiton vahvuutena on luoda tässä tilanteessa yhteisöllisyyttä ja tarjota kanava yhteisen kulttuuri-identiteetin rakentamiseen vaikeina aikoina.
  - o Mahdollisten ilmastopakolaisten auttaminen ja tukeminen, evakkokokemusten hyödyntäminen siinä miten ihmisiä otetaan vastaan ja miten toimitaan yllättävissä tilanteissa. Ilmastopakolaisten auttaminen sopeutumisessa.
  - o Karjalaisten erilaisuuteen tottuminen, monikansalliset suhteet
  - o Karjalaisesta traditiosta ja kokemuksista ammentaminen hankalissa tilanteissa. Karjalainen resilienssi ja joustavuus avuksi muutosten keskellä.
  - o ”karjalainen selviytymispaketti” ilmastonmuutokseen, ”karjalaiset survivor-kurssit”

3. Arvoilmaston muutoksesta kestävään kehitykseen

- Pohdintaa edellisen strategiatyön yhteydessä
  - ”Maailma on pienentynyt”. Kansallinen yhtenäiskulttuuri sirpaloituu ja sen sijaan korostetaan entistä enemmän maiden rajat ylittäviä trendejä, materiaalisia asioita sekä yksilöä ja yksilön tekemistä.
  - Samalla perinteiset arvot haastetaan ja arvoilmastoa pyritään tietoisesti muuttamaan. Tässä tilanteessa moni kokee hämmennystä ja kysyy ”mikä on identiteettini, kuka minä olen ja mihin joukkoon voin kuulua”?
  - Tämä avaa Karjalan Liitolle erinomaisen mahdollisuuden sellaisen kotipesän tarjoamiseen, johon kuulumisen lisää yksilön henkistä turvallisuutta, kasvattaa onnellisuutta, antaa tilaisuuden vastuunottoon, tuo iloa ja antaa mahdollisuuden myös tunteiden kokemiseen.
  - Yhteisöllisyys ja merkityksellisyys ovat ihmisen onnellisuuden tärkeimpiä rakennuspuita. Meidän tulee hyödyntää tämä tosiseikkaa. Myös perinteiden ja nykyisyyden yhdistäminen on Karjalan Liiton voimavara.
- Pohdintaa vuonna 2022
  - Kestävässä yhteiskunnassa huolehditaan, että oikeus kulttuuriperintöön toteutuu.
    - Kulttuuriperintö on yksilöiden ja yhteisöjen identiteettien rakentumista tukevan, moninaisuutta arvostavan ja vuorovaikutukseen pohjautuvan yhteiskunnan keskeinen voimavara.
  - Kulttuuriperinnön näkökulmasta keskeisiä yhteiskunnan muutossuuntia ovat kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen, väestön ikääntyminen, maahan- ja maassamuutto.
    - Erialaisten yleisöjen ja käyttäjien tavoittamiseksi tarvitaan yhä paremmin eri väestöryhmien tarpeet huomioon ottavia kulttuuriperintöpalveluita.
  - Arvojen ja asenteiden vastakkainasetteluun ajautumisen taustalla vaikuttavat osaltaan eriarvoisuus hyvinvoinnissa, varallisuudessa, tuloissa ja osaamisessa
  - Digitalisaatio mahdollistaa uusien liiketoimintamallien sekä parempien ja saavutettavampien palveluiden kehittämisen.
    - Digitaalinen murros on kuitenkin paljon laajempi kuin pelkästään teknologinen tai taloudellinen muutos, sillä se vaikuttaa voimakkaasti elämäntapaamme ja yhteiskunnan rakenteisiin ja muokkaa kulttuuriamme
  - Kestävä elämäntapa yhden maapallon rajoissa edellyttää kulttuurisia muutoksia ja arvopohjan uudelleenarviointia.
    - Kestävässä elämäntavassa merkityksellisyyden kokemus perustuu muihin arvoihin kuin ylikuluttamiseen.

Työryhmien tulokset

- Toteutuuko oikeus kulttuuriperintöön ja säilyvätkö perinteet elävänä?
  - o Onko riittävät lainsäädännölliset raamit kulttuurin toteuttamiseen? Esimerkiksi karjalan kielen asema.
  - o Onko riittävät taloudelliset raamit toimintaan? OKM:n yleisavustus edelleen tärkeässä asemassa.
  - o Säilyykö murre elävänä? Murrekurssit hyvänä keinona
- Jokaisen kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma
  - o Tuli olla yhteydessä kuntiin ja pyrkiä vaikuttamaan tähän suunnitelmaan
  - o Esimerkiksi voisi tarjota kotitalouden tunneille piirakkakursseja, jolloin tieto perinteistä leviäisi ei yksinomaan karjalaistaisille, vaan myös muillekin
- Nykyään nuoret ovat ahdistuneita
  - o Ennen oli aina joku, jolle puhua
  - o Karjalainen kyläilykulttuuri osana toisista välittämistä
- Arvojen ja asenteiden muutos ja vastakkainasettelu
  - o Huonoa kohtelua kokeneet evakot eivät katkeroituneet, eikä tästä jäänyt sukupolvet ylittävää kaunaa
  - o Karjala oli monikulttuurinen, idän ja lännen välissä
  - o Karjalaisen kulttuurin rikkaus on sen moninaisuus, kyseessä ei saa olla yhden ryhmän tulkinta asiasta
  - o Ei tarvitse olla yhtenäiskulttuuria; rikas ja moninainen, jokaiselle jotain
  - o Polarisaation lisääntyminen, vihapuheen lisääntyminen, vastakkainasettelut lisääntyneet -> karjalaisuus voisi olla positiivinen vastavoima
  - o Sotatilanne on tuonut suvaitsevaisuutta ja suojelunhalua
  - o Minkälaiset arvot olisivat muuttuneet, jotka uhkaisivat järjestötoimintaa: sitoutumisen puute, hallintovastuiden pelko, lyhytjänteisyys, vapaaehtoistoiminnan luonne on muuttunut (pop up, lyhytaikaiset projektit)
  - o Individualismi, yksilökeskeisyys, yksikön etu menee yhteisön edelle
- Talous ja taloudellisuus
  - o Erilaisia yhteistyökumppaneita mukaan
  - o Vrt. esimerkiksi suomenruotsalaiset, jotka ovat säilyttäneet pientä kulttuuria elävänä
- Kestävä elämäntapa
  - o Edelliset sukupolvet ovat vahvoja kokemusasiantuntijoita ja tekijöitä kestävän elämäntavan osalta
  - o Vanhasta vaatteesta uutta; kekseliäisyys materiaalien uudesta käytöstä
  - o Kansallispuvut ja muut perinteet

4. Muuttuva suhtautuminen Venäjään

- Pohdintaa edellisen strategiatyön yhteydessä

- Kiinnostus omiin juuriin ja omaan taustaan ei ole pelkästään kiinnostusta menneisyyttä kohtaan. Siksi tarvitaan otetta myös nykypäivään.
- Varsinkin nuoremmat suomalaiset ovat yhä laajemmin kiinnostuneita nykyisestä Venäjästä ja sen toiminnasta Karjalan alueella. Myös venäläiset ovat lisääntyvässä määrin kiinnostuneita Venäjän Karjalasta, sen historiasta ja siellä asuneista ihmisistä.
- Venäjä-kiinnostuksen lisääntyminen on Karjalan Liitolle mahdollisuus profiloitua ja saada uusia joukkoja innostumaan karjalaisesta toiminnasta. Esimerkiksi uudentyypiset omat tapahtumat ja seminaarit, Karjala-aiheiset yhteisesiintymiset rajan molemmin puolin sekä sisällöltään myös nykypäivää painottavat matkat Venäjän Karjalan alueelle nostavat kiinnostusta Liiton toimintaa kohtaan.
- Pohdintaa vuonna 2022
  - Venäjä-yhteistyö jäädytetty
  - Kiinnostus ja positiivinen suhtautuminen Venäjään menetetty todennäköisesti pitkäksi aikaa
  - Mitä kotiseutumatkailun ja Venäjä-yhteistyön tilalle?

Työryhmien tulokset

- Suhtautuminen Venäjään ja venäläisiin
  - Yleistä
    - Olemassa venäjän valtio, hallinto, kansa ja kulttuuri. Kaikki ovat eri asioita. Poliittiset suhteet ratkaistaan kuitenkin valtioiden tasolla.
    - Kulttuuri pitää pystyä erottamaan hallinnosta, karjalainen kulttuuri on osa itäistä kulttuuria, joka elää meissä ihmisissä.
    - Geopoliittinen sijainti on edelleen sama.
    - Olemmeko vielä tervetulleita sen jälkeen, kun olemme liittyneet NATOon?
    - Mahdollisimman neutraali ja realistinen suhtautuminen Venäjään jatkossakin. Muutoksiin reagoidaan jatkossakin.
    -
  - Yhteydenpito ystäviin ja hyviin yhteistyökumppaneihin
    - Ihmisten väliset suhteet huolestuttaa. Yhteydenpito Suomeen on nyt rajattua, koska henkilöt suojelevat itseään. Tahaton venäläisten asettaminen hankalaan tilanteeseen on siten estettävä. Ystäviin suhtauduttava jatkossakin diplomaattisesti.
    - Miten hyvät suhteet voisi ylläpitää (hautausmaat, ylläpito, kulttuuriprojektit), rakentavaa ratkaisua toivotaan. Venäläiset toimijat ovat tuoneet esille, että haluaisivat toimia.
    - Vihaa syntyy myös meidän yhteistyökumppaneihin, pitää osata suhtautua.
    - Sota ei pääty tulevan kolmen vuoden aikana, onko kaikilla edes halua pitää yhteyttä siellä oleviin ystäviin?
    - Venäjällä on paljon ihmisiä, jotka eivät tiedä mitä oikeasti tapahtuu.
    - Pidetään Suomessa olevien venäläisten kanssa suhteet kunnossa.
  - Rajantakainen kulttuuriperintö

- Suomalaisia hautoja, ne on meidän perintöä. Miten voidaan varmistua niiden säilymisestä.
  - Miten paikat muuttuu tulevien vuosien aikana jos suomalaisia ei alueella käy.
  - Poliittiset suhteet: sankarihautausmaiden suojeleminen on äärettömän tärkeää.
  - Onko uudisrakentaminen tuhoamassa Suomen ajan kulttuuriperinnön?
  - Paikoilla on historia, tilanteet elää tapahtui mitä tahansa - tuhottunakin historia säilyy.

- Kriisit ja varautuminen
  - ”Mustiin joutseniin” pitää varautua jatkossakin. Aiemmin ei olla osattu varautua riittävästi.
  - Kriisitilanteen nopeakin muutos, toimet pitää olla valmiina mietittynä.
  - Ketteryys toimia mahdollisten muutosten edessä, strategiasta taktiseen tekemiseen.

- Matkailun ja yhteistyön uudet vaihtoehdot
  - Karjalaa on nyky-Suomessakin, isompia tapahtumia ja mediahuomiota tapahtumiin rajojen sisäpuolella.
    - Etelä- ja Pohjois-Karjalan nykyistä parempi hyödyntäminen.
    - Karjala-aiheisten museoiden hyödyntäminen kotimaan matkailussa.
    - Evakkopaikkakunnille ohjattuja vierailuja ja ylipäättään panostaminen siirtopaikkakuntien historian esilletuomiseen.
  - Digitaalisuus
    - Matkailua voidaan tehdä myös etänä. Uudet ihmiset voivat tutustua Karjalaan digitalisten matkojen kautta.
    - Museoiden evakkomateriaalit saatava digitaalisesti saavutettaviksi
    - Sähköinen arkistointi: tallennetaan vanhat kuvat ja videot kaikkien katseltavaksi.
  - Aiemmin tehdyn kotiseututyön tallentaminen
    - Keskitetään voimavarat siihen, mitä on tehty vuosikymmenien aikana ja tallennetaan työ. Muistitiedonkeruu 1990-luvulta eteenpäin.

- Suhtautuminen asiaan ja tilanteen käsittely esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
  - Seuran jäsenet saattavat pelätä maailmanpolitiikan keskustelua
  - Sosiaalisessa mediassa varovaisuutta sodan aiheisiin liittyen
  - Asennoituminen siihen, että meidän kotiseutumatkat on tehtynä. Onko yhteistyö ja matkat nyt menetetty lopullisesti?
  - Uskalletaanko, halutaanko ja päästäänkö luovutetulle alueelle enää koskaan?